

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

12 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Ursache Petru,

judecători – Timofti Vladimir, Alerguș Constantin, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către avocatul Zadorojnii Andrei în numele inculpatei Pitula Ala, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 05 mai 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2017, în cauza penală privind-o pe

Pitula Ala Xxxxx, născută la xxxxx, originară din r-nul Xxxxx, sat. Xxxxx, domiciliată în mun. Xxxxx, str. Xxxxx, ap.xxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 27.07.2014 - 05.05.2017 (prima instanță);
2. 31.05.2017 - 22.06.2017 (instanța de apel);
3. 18.09.2017 - 12.12.2017 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) din 05 mai 2017, Pitula Ala a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii, prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, în baza căruia i-a fost stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani, cu privarea de dreptul de a ocupa o anumită activitate ce ține de gestionarea bunurilor altei persoane pe un termen de 2 (doi) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

A fost admisă acțiunea civilă înaintată de Lipădatu Valentina privind repararea prejudiciului material.

S-a încasat de la Pitula Ala în beneficiul cet. Lipădatu Valentina suma de 77025,60 (șaptezeci și șapte mii douăzeci și cinci) lei 60 bani.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Pitula Ala, la 25 martie 2013 aflându-se pe str. B.Voievod 2, mun. Chișinău, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul acordării unui împrumut, fiind conștientă că nu i-și va onora obligațiunile asumate, a însușit de la Lipădatu Valentina mijloace bănești în sumă de 4 000 euro și 1 000 dolari SUA, astfel cauzând cet. Lipădatu Valentina, o daună considerabilă în sumă de 77 025,60 lei.

3. Sentința menționată a fost atacată cu apel de către avocatul Zadorojnîi Andrei în numele inculpatei Pitula Ala, prin care a solicitat admiterea apelului, pronunțarea hotărârii potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Pitula Ala să fie achitată, deoarece fapta nu întrunește semnele constitutive ale componenței de infracțiune.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2017, a fost respins ca nefondat apelul declarat, cu menținerea sentinței în cauză fără modificări.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a considerat, că instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor cauzei penale, examinând probele administrate din punct de vedere a utilității și veridicității lor, sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv, călăuzindu-se de Lege, încadrând corect acțiunile inculpatei Pitula Ala, conform prevederilor art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, și anume escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșălăciune, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

Din materialele dosarului, instanța de apel a reținut, că judecarea pricinii în cadrul ședinței de judecată în instanța de fond a avut loc în lipsa inculpatei, care prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 15.06.2016 a fost anunțată în căutare, dosar de căutare nr.2015010332. Totodată, în ședința de judecată au fost citite declarațiile inculpatei Pitula Ala de la urmărirea penală în calitate de bănuită și învinuită, unde a declarat, că nu-și recunoaște vina, partea vătămată este verișoara fostului soț, Pitula Iurii. Deoarece în luna iunie 2013, urma ca să facă nunta feciorului său, Pitula Grigorii a împrumutat de la Lipădatu Valentina sumele de 4000 euro și 1000 dolari SUA pentru organizarea nunții. Datoria s-a obligat ca să o restituie după nuntă. Deoarece cheltuielile de la nuntă au fost mai mari a rugat-o pe Lipădatu Valentina ca să o mai aștepte pînă la 01.09.2013. Din cauza sănătății și a cheltuielilor pentru medicamente a rugat-o iar pe Lipădatu Valentina ca să o mai aștepte pînă în luna mai, deoarece dorește ca să vîndă o casă, care i-a rămas ca moștenire. A comunicat, că la transmiterea banilor nu a fost întocmită o recipisă, deoarece aveau încredere, dar ulterior a fost întocmită o recipisă dovadă pentru Lipădatu Valentina, că a împrumutat bani inculpatei Pitula Ala.

Deși, în cadrul urmăririi penale Pitula Ala vina nu și-a recunoscut-o, vinovăția inculpatei în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, se confirmă și prin următoarele probe pertinente, concludente, utile și veridice ce

coroborează între ele, și anume: declarațiile părții vătămate Lipădatu Valentina, martorului Doico Ludmila și martorului Raiu Tamara.

Instanța de apel a menționat că vina inculpatei Pitula Ala, se mai demonstrează și prin materialele cauzei penale și anume:

- plîngerea cet. Lipadatu Valentina din 07.04.2014, prin care a solicitat pornirea urmăririi penale în privința cet. Pitula Ala pe faptul însușirii prin înșelăciune și abuz de încredere de la Lipădatu Valentina, mijloace bănești în sumă de 4000 euro și 1000 dolari SUA, sub pretextul acordării unui împrumut, fiind conștientă, că nu î-și v-a onora obligațiunile asumate (f.d. 14, vol. I);

- proces - verbal de ridicare din 18.04.2014, prin care a fost ridicată de la Lipădatu Valentina o filă de caiet pe care se conține textul recipisei datată cu dată de 05.08.2013 pe una filă (f.d 49, vol. I);

- proces - verbal de examinare din 18.04.2014, prin care a fost examinată recipisă care a fost ridicată la 18.04.2014 de la Lipădatu Valentina (f.d.50, vol. I).

Reieșind din cele precizate, în urma examinării mijloacelor de probă enunțate supra, instanța de apel a conchis, că instanța de fond a analizat obiectiv cumulul de probe prin prisma prevederilor art.art.95, 101 Cod de procedură penală prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportate la declarațiile date de inculpată în cadrul urmăririi penale și probele administrate, a stabilit corect situația de fapt, dînd faptelor reținute în sarcina inculpatei Pitula Ala, încadrarea juridică corectă și anume art. 190 alin.(2) lit. c) Cod penal.

Instanța de apel a considerat, că prima instanță justificat a conchis, că declarațiile date de inculpata Pitula Ala în cadrul urmăririi penale nu corespund adevărului și au un singur scop de apărare, pentru a evita răspunderea penală pentru infracțiunea ce i se incriminează, iar la baza sentinței corect au fost puse declarațiile date de către partea vătămată, martorii prezentați de către acuzarea de stat avînd în vedere, că ultimii nu au avut careva motive să dea declarații mincinoase.

În viziunea instanței de apel instanța de fond corect a mai concluzionat, că inculpata a obținut ilicit sume bănești de la partea vătămată, prin înșelăciune, inducînd-o în eroare, și anume prin crearea unei false reprezentări a realității. Partea vătămată a fost indusă în eroare avînd o reprezentare greșită a situației. Toate aceste acțiuni au avut scopul de a realiza transmiterea voită a bunurilor pentru sustragere. Infracțiunea s-a consumat odată cu transmiterea banilor, iar Pitula Ala obținînd posibilitatea reală de a se folosi și a dispune de acești bani, a început să se eschiveze.

De asemenea, instanța de apel a considerat, că prima instanță justificat a conchis că de către acuzatorul de stat au fost prezentate probe suficiente care demonstrează vinovăția inculpatei Pitula Ala în săvîrșirea infracțiunii imputate și combat versiunea apărării, că între ultima și partea vătămată persistă relații civile, care urmează să fie reglementate în procedura respectivă, or argumentele apărării, fiind combătute prin cumulul de probe prezentate de către acuzatorul de stat.

Instanța de apel a menționat că prima instanță corect a respins argumentul apărării motivînd, că între părți au fost raporturi civile, întrucît în cazul în care una din părți asumîndu-și angajamente, din start cunoaște că nu are posibilitate și nici dorință să le execute, în prealabil fiindu-i transmise mijloace financiare de cealaltă parte, este necesară intervenirea legii penale.

În viziunea instanței de apel, delimitarea escrocheriei de încălcarea normelor de drept civil, se face luîndu-se în considerație două aspecte de importanță: atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a banilor și disponibilitatea efectivă a acestuia de a-și executa angajamentele.

De aici rezultă, că limita între acord civil și o componentă de infracțiune este latura subiectivă, care în cadrul relațiilor civile este caracterizată prin buna credință a părților, iar în cazul escrocheriei este caracterizată prin înșelăciune și abuz de încredere.

Instanța de apel a conchis că versiunea inculpatei de nerecunoaștere a vinovăției nu echivalează cu achitarea sa, odată ce există probe pertinente și concludente care în ansamblu din punct de vedere al coroborării dovedesc săvîrșirea infracțiunii imputate.

În acest context, instanța de apel a considerat neîntemeiate și nejustificate argumentele invocate în cererea de apel precum, că prima instanță incorect a apreciat probele din materialele dosarului, inclusiv și declarațiile martorilor date în prima instanță, or instanța de apel a conchis, că prima instanță întemeiat a reținut că declarațiile martorilor Doico Ludmila și Raiu Tamara, depuse în ședința de judecată, sunt veridice, care în cumul cu alte probe, dovedesc cu certitudine săvîrșirea de către Pitula Ala a acțiunilor de escrocherie.

Din aceste motive, instanța de apel a considerat justificată aprecierea instanței de fond precum, că la baza sentinței urmează a fi puse declarațiile părții vătămate Lipădatu Valentina, martorilor Doico Ludmila și Raiu Tamara, date în cadrul cercetării judecătorești, prezentate de către partea acuzării, deoarece acestea coroborează cu celelalte probe anexate la materialele cauzei, totodată probele prezentate de către acuzatorul de stat au fost acumulate de către organul de urmărire penală în strictă conformitate cu prevederile legislației procesual penale și urmează a fi puse la baza sentinței.

În asemenea circumstanțe, instanța de apel a considerat justificată concluzia instanței de fond precum, că Pitula Ala, prin acțiunile sale a profitat de încrederea părții vătămate. La primirea banilor Pitula Ala, nu era în stare de a-i restitui, la ea existînd deja intenția dobîndirii ilicite a acestora prin înșelăciune și abuz de încredere. La moment inculpata se află în căutare, condiții în care aceasta începînd cu data comiterii faptei, pînă la finalizarea cercetării judecătorești nu a întreprins acțiuni, pentru a-i restitui părții vătămate prejudiciul material cauzat.

La fel, instanța de apel a considerat neîntemeiate argumentele invocate în cererea

de apel referitor la reținerea probelor prezentate din partea acuzării în stabilirea vinovăției acesteia, or martorii Doico Ludmila și Raiu Tamara, audiate în ședința de judecată sub jurământ, nu au avut nici un motiv să dea declarații neveridice în privința inculpatei, deoarece în cadrul cercetării judecătorești s-a stabilit cu certitudine, că persoanele în cauză nu au avut anterior careva situații ostile cu inculpata Pitula Ala.

Instanța de apel a reținut, că însăși avocatul în numele inculpatei, în cererea de apel a specificat elementele constitutive ale infracțiunii pe care a săvârșit-o ultima, iar cumulul de probe prezentate în cadrul cercetării judecătorești de către partea acuzării dovedesc incontestabil vinovăția inculpatei Pitula Ala, în săvârșirea infracțiunii imputate și nu contravin prevederilor art. 93, 94 Cod de procedură penală. Mai mult ca atât, acestea nu au fost contestate în modul prevăzut de lege de către partea apărării la etapele respective ale procesului penal.

Cu referire la pedeapsa penală aplicată inculpatei Pitula Ala pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(2) lit. c) Cod penal, verificând legalitatea sentinței primei instanțe în privința ultimei, instanța de apel a constatat, că instanța de fond a acordat deplină eficiență prevederilor art. 7, 75 Cod penal și la stabilirea categoriei și mărimii pedepsei a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală precum și de scopul pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului.

Instanța de apel a remarcat, că la individualizarea pedepsei, instanța de fond a ținut cont de cele trei principii care urmează a sta la baza individualizării pedepsei, sancțiunea aplicată inculpatei Pitula Ala, fiind legală, echitabilă și individualizată.

Instanța de apel a constatat, că acțiunile inculpatei Pitula Ala, au fost încadrate în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal pentru care legea penală prevede pedeapsa, la data săvârșirii infracțiunii cu amendă în mărime de la 500 la 1000 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 3 ani și art. 16 alin.(4) Cod penal, infracțiunea incriminată inculpatului se califică ca infracțiune gravă.

În conformitate cu prevederile art. 76, 77 Cod penal, careva circumstanțe agravante sau atenuante în privința inculpatei Pitula Ala, nu au fost stabilite.

De asemenea, instanța de apel a reținut, că la stabilirea mărimii pedepsei, instanța de judecată corect a luat în considerare gradul și caracterul pericolului social al faptei, motivul și scopul celor comise, personalitatea inculpatei, caracterul prejudiciabil și mărimea daunei cauzate.

Reieșind din normele legale enunțate instanța de apel a conchis, că instanța de fond constatând vinovăția inculpatei Pitula Ala, corect a ajuns la concluzia, că echitatea socială se va restabili, iar corectarea și reeducarea inculpatei va fi atinsă,

stabilindu-i o pedeapsă sub formă de închisoare.

5. Hotărârile judecătorești sunt atacate cu recurs ordinar de către avocatul Zadorojnîi Andrei în numele inculpatei, prin care indicînd temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală și art. 6 CEDO, a solicitat casarea integrală a hotărîrilor atacate, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărîri prin care Pitula Ala să fie achitată, din motivul că nu sunt întrunite elementele infracțiunii.

În motivarea cererii de recurs recurentul a indicat următoarele motive :

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, temeii prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală;

- nu au fost întrunite elementele infracțiunii, temeii prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală;

- hotărîrea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția de a recunoaște pe Pitula Ala vinovată în baza art. 190 Cod penal. Acțiunile ei nu sunt analizate prin prisma acestei norme, însă nu sunt întrunite elementele constitutive ale componenței de infracțiune. Nu a fost dovedit faptul că Pitula Ala la momentul primirii sumelor de bani, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat;

- recurentul menționează că sarcina verificării respectării normelor procesual-penale este atribuită instanțelor judecătorești, acestea fiind și singurele în măsură să aprecieze *in concreto* efectele aplicării normei la situația de fapt dedusă instanței în fiecare caz în parte;

- respectiv, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, trebuia să se expună argumentat în hotărîrea adoptată, inter alia, asupra tuturor capetelor de cerere menționate de apelant, această obligație a instanței fiind prevăzută în dispoziția art. 414 alin. (3) Cod de procedură penală. Or, decizia instanței de apel, conform art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz, la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date. Nepronunțarea asupra tuturor motivelor invocate în cererile de apel echivalează cu nerezolvarea fondului apelului;

- însă așa cum se conchide din partea descriptivă a deciziei instanței de apel, ultima nu a ținut seama de orientările jurisprudenței expuse în Hotărîrea Plenului Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova „cu privire la practica judiciară în procesele penale despre sustragerea bunurilor” nr.23 din 28.06.2004, în care se consemnează că: „Primirea bunurilor cu condiția îndeplinirii unui angajament poate fi calificată ca escrocherie doar în cazul în care făptuitorul, încă la momentul intrării

în stăpînire asupra acestor bunuri, urmărea scopul sustragerii lor și nu avea intenția să-și execute angajamentul asumat.”;

- argumentele instanței de fond, susținute de instanța de apel, precum că *„inculpata a obținut ilicit sume bănești de la partea vătămată, prin înșelăciune, inducând-o în eroare, și anume prin crearea unei false reprezentări a realității. Partea vătămată a fost indusă în eroare avînd o reprezentare greșită a situației. Toate aceste acțiuni au avut scopul de a realiza transmiterea voită a bunurilor pentru sustragere. Infracțiunea s-a consumat odată cu transmiterea banilor, iar Pitula Ala obținînd posibilitatea reală de a se folosi și a dispune de acești bani, a început să se eschiveze”* - nu găsesc confirmarea prin probe administrate și nu corespund circumstanțelor de fapt;

- sumele au fost obținute perfect legal, prin acord de împrumut, banii fiind cheltuiți anume pentru organizarea și petrecerea nunții, unde partea vătămată a fost nănașa, iar inculpata - soacra mică;

- comportamentul inculpatei după primirea banilor nu s-a schimbat, chiar și fiind în judecată, inculpata nu neagă că este datoare d-nei Lipădatu Valentina, însă nu poate să achite suma întregă;

- instanțele nu indică pretinse acțiuni ale inculpatei Pitula Ala (fapte concrete) de creare unei false reprezentări, nu se indică nici sensul acestei reprezentări greșite ale părții vătămate. Este un absurd, or, părțile sunt cunoscuți mult timp, fiind de naționalitate romi, care trăiesc în comunitatea mai apropiată și cunosc bine situația reală. Inculpata Pitula Ala organiza nunta pentru copiii săi și a cerut împrumut de la partea vătămată, Lipădatu Valentina, care era nănașa;

- Pitula Ala primind de la Lipădatu Valentina bani nu a început să se eschiveze, ci invers nu nega datoria, a avut mai multe întîlniri cu Lipădatu Valentina, peste mai bine de 2 luni i-a eliberat o recipisă despre împrumut, iar Lipădatu Valentina a acceptat această recipisă;

- Protocolul adițional nr. 4 la CtEDO, art. 1 (Strasburg 16.11.1963) expres, interzice privarea de libertate pentru datorii. Instanța de fond și instanța de apel au condamnat-o pe Pitula Ala doar pe motiv că aceasta nu a fost în măsură să execute o obligație contractuală, adică pentru o faptă care nu este prevăzută de Codul penal;

- mai mult, instanțele au stabilit eronat faptele denaturate de pretinsa parte vătămată Lipădatu Valentina, care a dat declarații controversate în ceea ce privește unde au fost transmiși banii, cînd, în rate sau o dată. Partea vătămată a declarat că banii au fost oferii d-nei Pitula Ala pentru că organiza nunta, 4000 Euro au fost dați de ea acasă, fiicei Doicu Rada de pe str. Alba Iulia 148 (sect. Buiucani), iar conform rechizitoriului și ulterior copiat de instanțele inferioare, banii au fost dați în sect. Rîșcani str. B.Voievod, 2, adresa, care nu o cunoaște nimeni din cei audiați pe cauză. Partea vătămată a mai declarat, că peste o săptămână, deja după nuntă, ea Lipădatu Valentina nu i-a dat inculpatei banii, dar în loc de inculpată s-a achitat cu lăutarii,

adică a achitat ginerelui ei, Raiu Roman care fiind lăutar la nuntă a cerut să fie remunerat pentru serviciul prestat, și i-a dat ginerelui suma de 1000 dolari SUA;

- s-au constatat multiple contradicții între rechizitoriu, sentință și declarațiile părții vătămate și martori:

- Doico Ludmila (soacra părții vătămate, care a declarat, că banii 4000 Euro s-au transmis pe str. Alba Iulia 148, pentru organizarea și achitarea nunții, fiind imediat scrisă o recipisă);

- Raiu Tamara (fina părții vătămate, care a declarat, că banii 4000 Euro s-au transmis pe str. Alba Iulia 148);

- instanțele inferioare nu au clarificat aceste neconcordanțe cu acuzațiile aduse, respectiv, cauza nu a fost examinată just și obiectiv;

- în lipsa probatoriului instanțele inferioare au soluționat acțiunea civilă în beneficiul părții vătămate, iar inculpata a fost condamnată pe nedrept;

- astfel, în circumstanțele menționate și analizând în ansamblu toate materialele cauzei penale, se constată, că nu au fost administrate probe suficiente și verosimile, care ar demonstra faptul comiterii de către Pitula Ala a infracțiunii de escrocherie, în acest sens nefiind probată intenția acesteia îndreptată la dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și prin abuz de încredere, care constituie latura subiectivă a acestei infracțiuni;

- în același timp, se constată, că cazurile vizate constituie un litigiu de ordin civil, care urmează a fi soluționat de către instanța de judecată, or din prevederile art. 10 alin.(1) Cod civil, rezultă că apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară;

- din prevederile art. 11 lit. e) și g) Cod civil, rezultă că apărarea dreptului civil se face prin impunerea la executarea obligației în natură și prin repararea prejudiciilor, și respectiv drepturile subiective civile ale părții vătămate au o natură civilă și prin urmare apărarea lor urma să se realizeze pe calea intentării unei acțiuni civile în ordinea și modul prevăzut de Codul de procedură civilă;

- totodată, este inadmisibil ca un drept subiectiv civil să fie apărat prin intermediul altor autorități sau organe de ocrotire a normelor de drept, decât instanța de judecată, art. 10 alin.(1) Cod civil fiind o normă imperativă, care nu conține nici un fel de derogări în acest sens;

- din prevederile art. 1 alin.(2) Cod de procedură penală, rezultă că procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel că orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată;

- din aceste considerente Pitula Ala urmează să fie achitată cu încetarea procesului penal din motiv, că fapta nu întrunește semnele constitutive ale componenței de infracțiune. În același timp, se constată, că cazul vizat constituie un litigiu de ordin civil, care urmează să fie soluționat de către instanța de judecată;

- instanța de apel nu a respectat prevederile art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, care prevăd că toate probele administrate în cauza penală vor fi verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv. Verificarea probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe și verificarea sursei din care probele provin, în conformitate cu prevederile legislației, prin procedee probatorii respective; iar conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor;

- instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate:

- a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, le-a repetat întocmai, nu a desființat sentința în partea vizată și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, de fapt menținând în partea recunoașterii culpei o sentință nemotivată legal;

- b) nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele de fapt și de drept indicate în rechizitoriu;

- d) a constatat confuz, neclar și absolut divergent că probele administrate nu sunt colaborate între ele, nu se descrie fapta pretins comisă, nu se indică locul, timpul, modul săvârșirii faptelor pretins criminale, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele pretinsei infracțiuni, sentința nu cuprinde semnele constitutive a încadrării juridice a acțiunilor pretinse a inculpatei, nici nu se analizează încadrarea formulată în actul de învinuire;

- circumstanțele expuse atestă în mod lucid că ambele instanțe nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, instanța de apel nepronunându-se asupra tuturor argumentelor din apel, și că recursul ordinar este întemeiat;

- în așa mod, prin hotărârile judecătorești, instanțele judecătorești au încălcat grav principiul prezumției nevinovăției, prevăzut la art. 8 Cod de procedură penală și principiul contradictorialității în procesul penal prevăzut la art. 24 Cod de procedură penală, precum și dreptul inculpatului prevăzut la art. 6 § 1 și art. 6 § 2 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților

Fundamentale, ceea ce constituie un viciu fundamental în cadrul procedurii instanței de fond care a afectat hotărârea atacată. Obligațiunea Constituțională de a înfăptui justiția în stat a rămas neîndeplinită, apelul declarat a fost examinat pur formal, tendențios și unilateral, nu s-a clarificat care circumstanțe sunt relevante pentru prezenta cauză, s-a adoptat o soluție neargumentată la modul convenit, în legătură cu ce hotărârile atacate urmează a fi casate.

6. Pe marginea recursului declarat procurorul a depus referință, prin care a solicitat inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat și lipsit de temeiuri legale.

Procurorul a menționat că referitor la alegațiile recurentului, care cad sub incidența temeiului pentru recurs prevăzut în art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, rejudecând cauza, instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, just a constatat circumstanțele de drept și de fapt ale cauzei și, corespunzător, corect a încadrat acțiunile inculpatei.

În viziunea procurorului se constată că instanța s-a pronunțat asupra tuturor motivelor apelantului și motivarea soluției corespunde dispozitivului hotărârii contestate.

Cu referire la afirmațiile recurentului că în acțiunile inculpatei nu au fost întrunite elementele infracțiunii, temei pentru recurs prevăzut în art.427 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, este de reținut că faptul nerecunoașterii vinovăției și dezacordul cu calificarea juridică a acțiunilor făptuitoarei, este o modalitate de apărare și nu constituie temei pentru casarea hotărârilor contestate.

7. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi respins ca inadmisibil din următoarele considerente.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, îl respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz se reține, că potrivit textului recursului declarat de recurent, acesta invocă temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, sub aspectele că: „*instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invoate în apel, sau motivarea soluției contrazice dispozitivul deciziei, sau instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor argumentelor din apel, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, sau nu au fost întrunite elementele infracțiunii*”.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că motivele și temeiurile invocate de recurent nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, argumentând în acest sens următoarele.

Ce ține de temeiul de recurs invocat de recurent, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct.6) Cod de procedură penală, în sensul că: „*instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invoate în apel, sau motivarea soluției contrazice dispozitivul deciziei, sau instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor argumentelor din apel, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței*”, Colegiul penal lărgit conchide că nu sunt incidente în prezenta speță, din considerentul că instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art.414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală și prin hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor relevante, invocate în apelul declarat, întemeindu-și soluția în baza probelor examinate de prima instanță, care au fost examinate, verificate de instanța de apel, apreciate corect de aceasta prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, consemnate în procesul verbal al ședinței de judecată, descrise în decizia atacată, soluția instanței nefiind afectată de o eroare gravă de fapt, iar decizia instanței de apel cuprinde motivele pe care își întemeiază soluția, faptele inculpatei fiind încadrate corect conform circumstanțelor faptice constatate în speță, din care considerente, temeiuri de a interveni în decizia instanței de apel nu se identifică de instanța de recurs ordinar.

În privința criticilor recurentului, prin care acesta manifestă dezacordul cu aprecierea probelor de către instanța de apel, indicând că „*argumentele instanței de fond, susținute de instanța de apel, precum că „inculpata a obținut ilicit sume bănești de la partea vătămată, prin înșelăciune, inducând-o în eroare, și anume prin crearea unei false reprezentări a realității. Partea vătămată a fost indusă în eroare avînd o reprezentare greșită a situației. Toate aceste acțiuni au avut scopul de a realiza transmiterea voită a bunurilor pentru sustragere. Infrațiunea s-a consumat odată cu transmiterea banilor, iar Pitula Ala obținînd posibilitatea reală de a se folosi și a dispune de acești bani, a început să se eschiveze” - nu găsesc confirmarea prin probe administrate și nu corespund circumstanțelor de fapt; în lipsa probatoriului instanțele inferioare au soluționat acțiunea civilă în beneficiul părții vătămate, iar inculpata a fost condamnată pe nedrept; se constată, că nu au fost administrate probe suficiente și verosimile, care ar demonstra faptul comiterii de către Pitula Ala a infracțiunii de escrocherie, în acest sens nefiind probată intenția acesteia îndreptată la dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și prin abuz de încredere, care constituie latura subiectivă a acestei infracțiuni; instanța de apel nu a respectat prevederile art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, care prevăd că toate probele administrate în cauza penală vor fi verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv. Verificarea probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe și*

verificarea sursei din care probele provin, în conformitate cu prevederile legislației, prin procedee probatorii respective; iar conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor”, Colegiul penal lărgit atestă că nu sunt întemeiate, or, aprecierea probelor este unul din cele mai importante momente ale procesului penal, dat fiind că întregul volum de muncă depus de către organul de urmărire penală, instanțele judecătorești, cât și de părțile din proces, se concretizează pe soluția ce va fi dată în urma acestei activități. Aprecierea probelor după intima convingere a judecătorului trebuie să se bazeze pe prevederile legale, iar convingerea intimă se întemeiază pe examinarea tuturor probelor în ansamblu, sub toate aspectele, complet și obiectiv. Legea stabilește că probele admisibile sunt apreciate după pertinenta, concludența, veridicitatea și utilitatea acestora și toate probele în ansamblul lor sunt apreciate din punct de vedere al coroborării reciproce dintre ele.

Însă, cu referire la faptul dacă aprecierea probelor poate fi invocată la această etapă a procedurilor, instanța de recurs explică recurentului că la etapa judecării recursului ordinar nu se analizează de instanță conținutul mijloacelor de probă, nu se dă o nouă apreciere materialului probator și nu se stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele ierarhic inferioare, acestea fiind atributul exclusiv al instanțelor de fond. Deci, Colegiul penal lărgit nu va examina criticile referitoare la presupusa greșită apreciere, pe baza probelor administrate în cauză, a anumitor elemente factice invocate de recurent, ci va verifica, prin raportare la situația de fapt stabilită de instanțe, corectitudinea condamnării inculpatei Pitula Ala de învinuirea imputată acesteia.

Totodată, pe aceeași linie de considerente se specifică că, pentru a constitui caz de casare eroarea de fapt trebuie să fie gravă, adică, pe de o parte, să fi influențat asupra soluției cauzei, iar pe de altă parte să fie vădită, neîndoielnică. Eroarea gravă de fapt nu privește dreptul de apreciere a probelor, ci discrepanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții decât cea pe care materialul probator o susține.

În cauza deferită judecării o atare eroare nu a fost constatată de către instanța de recurs.

Prin urmare, opozabil celor enunțate de recurent, Colegiul penal lărgit, verificând suplimentar materialele dosarului, specifică că judecând apelul instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție corectă de menținere a sentinței, care este argumentată și corespunzătoare cumulului de probe administrate și nemijlocit verificate în ședințele de judecată în condițiile art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală și,

totodată, care au fost just apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, în baza cărora s-a stabilit cu certitudine că inculpata Pitula Ala a săvârșit infracțiunea nominalizată în circumstanțele descrise în actul de sesizare a instanței.

În desfășurarea acestei idei, instanța de recurs ordinar specifică că, așa cum rezultă din textul deciziei atacate, instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, astfel, decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus, la caz, la respingerea apelului declarat, cu menținerea sentinței prin care Pitula Ala a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal.

În privința criticilor din recursul declarat referitor la faptul că „*cazul vizat constituie un litigiu de ordin civil, care urmează a fi soluționat de către instanța de judecată, or din prevederile art. 10 alin.(1) Cod civil, rezultă că apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară*”, Colegiul penal lărgit atestă că sunt inadmisibile, or constiuie o opinie subiectivă a recurentului, deoarece din decizia instanței de apel (f.d. 237, vol. I) reiese că la adoptarea soluției în partea menționată, just instanța de apel a menționat că „prima instanță corect a respins argumentul apărării motivînd, că între părți au fost raporturi civile, întrucât în cazul în care una din părți asumându-și angajamente, din start cunoaște că nu are posibilitate și nici dorință să le execute, în prealabil fiindu-i transmise mijloace financiare de cealaltă parte, este necesară intervenirea legii penale.

Delimitarea escrocheriei de încălcarea normelor de drept civil, se face luându-se în considerație două aspecte de importanță: atitudinea făptuitorului față de faptul transmiterii lui a banilor și disponibilitatea efectivă a acestuia de a-și executa angajamentele.

De aici rezultă, că limita între acord civil și o componentă de infracțiune este latura subiectivă, care în cadrul relațiilor civile este caracterizată prin buna credință a părților, iar în cazul escrocheriei este caracterizată prin înșelăciune și abuz de încredere”.

Totodată, Colegiul penal lărgit menționează că instanța de fond corect a concluzionat, că inculpata a obținut ilicit sume bănești de la partea vătămată, prin înșelăciune, inducând-o în eroare, și anume prin crearea unei false reprezentări a realității. Partea vătămată a fost indusă în eroare avînd o reprezentare greșită a situației. Toate aceste acțiuni au avut scopul de a realiza transmiterea voită a bunurilor pentru sustragere. Infracțiunea s-a consumat odată cu transmiterea banilor în sumă de 4000 euro și 1000 dolari SUA, iar Pitula Ala obținînd posibilitatea reală de a se folosi și a dispune de acești bani, a început să se eschiveze.

Prin urmare, instanța de recurs ordinar consideră, că prima instanță just a conchis că de către acuzatorul de stat au fost prezentate probe suficiente care demonstrează

vinovăția inculpatei Pitula Ala în săvârșirea infracțiunii imputate și combat versiunea apărării, că între ultima și partea vătămată persistă relații civile, care urmează să fie reglementate în procedura respectivă, or argumentele apărării, fiind combătute prin cumulul de probe prezentate de către acuzatorul de stat, cum sunt declarațiile părții vătămate Lipădatu Valentina, martorului Doico Ludmila, martorului Raiu Tamara.

În privința motivului recurentului că „s-au constatat multiple contradicții între rechizitoriu, sentință și declarațiile părții vătămate și martori Doico Ludmila (soacra părții vătămate, care a declarat, că banii 4000 Euro s-au transmis pe str. Alba Iulia 148, pentru organizarea și achitarea nunții, fiind imediat scrisă o recipisă); Raiu Tamara (fina părții vătămate, care a declarat, că banii 4000 Euro s-au transmis pe str. Alba Iulia 148)”, Colegiul penal lărgit consideră că nu se confirmă în prezenta cauză, or după cum rezultă din sentința primei instanțe (f.d. 198-204, vol. I), aceasta și-a întemeiat soluția sa de condamnare a inculpatei Pitula Ala în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, nu numai pe declarațiile date sub jurământ a martorilor Doico Ludmila și Raiu Tamara, din prima instanță, dar prin coroborare și cu declarațiile părții vătămate Lipădatu Valentina și probele scrise anexate la dosar (f. d. 14, 49, 50, vol. I), iar temeiuri de a pune la îndoială corectitudinea instanței de apel sub aspectul contestat de recurent nu se identifică de instanța de recurs ordinar. Mai mult, se reține că recurentul declarativ a indicat la prezența divergențelor în declarațiile martorilor Doicu Ludmila și Raiu Tamara în rechizitoriu și în sentință, fără a indica concret prin ce se manifestă aceste divergențe, indicînd în ambele cazuri doar că banii au fost transmiși pe str. Alba Iulia 148.

În privința criticilor recurentului, prin care acesta a indicat că „ambele instanțe nu au judecat cauza penală în condițiile legii”, Colegiul penal lărgit reține că aceste motive sunt neîntemeiate și constituie opinia subiectivă a recurentului, or, decizia instanței de apel cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în sensul că argumentele pe care instanța de apel le-a expus în partea descriptivă a deciziei, echivalează cu o motivare conform rigorilor și exigențelor din art. 6 CEDO.

La soluționarea cauzei, instanța de apel a ținut cont în deplină măsură de prevederile art. 99-101 Cod de procedură penală, a cercetat cauza sub toate aspectele, probele prezentate de părți verificându-le și apreciindu-le just, prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar în ansamblu - din punctul de vedere al coroborării lor.

Instanțele ierarhic inferioare au făcut o analiză amplă a probelor acumulate în cauză argumentând detaliat respingerea probelor ce au fost administrate în suportul nevinovăției aduse inculpatei în prezenta cauză.

Astfel, toate probele prezentate și invocate au primit o apreciere la justa valoare, concluziile făcute rezultă din materialul factologic acumulat în cauză.

Prin urmare, argumentele recurentului cu privire la aprecierea incorectă a probelor, cât și neaprecierea acestora multilateral și obiectiv, nu au nici un suport

legal, or, potrivit art. 24 Cod de procedură penală „instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii. Părțile participante la judecarea cauzei au drepturi egale, fiind învestite de legea procesuală penală cu posibilități egale pentru susținerea pozițiilor lor.

Instanța de judecată pune la baza sentinței numai acele probe la cercetarea cărora părțile au avut acces în egală măsură. Părțile în procesul penal își aleg poziția, modul și mijloacele de susținere a ei de sine stătător, fiind independente de instanță, de alte organe ori persoane. Instanța de judecată acordă ajutor oricărei părți, la solicitarea acesteia, în condițiile prezentului cod, pentru administrarea probelor necesare.”

Din considerentele expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, temeiurile invocate de recurent prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală și art. 6 CEDO, nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului depus de către avocatul Zadorojnîi Andrei în numele inculpatei Pitula Ala.

8. Pentru aceste motive, Colegiul penal lărgit nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârea instanței de apel atacată sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, iar recursul ordinar declarat urmează a fi respins ca inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat, cu menținerea deciziei atacate.

9. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Zadorojnîi Andrei în numele inculpatei Pitula Ala, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2017, în cauza penală privind-o pe **Pitula Ala Xxxxx**, cu menținerea deciziei atacate.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **25 ianuarie 2018**.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Alerguș Constantin

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

O p i n i a   s e p a r a t ă
a judecătorului Timofti Vladimir

În conformitate cu articolele 339 alin. (7) și 340 alin. (3) din Codul de
procedură penală,
în cauza penală privind-o pe Pitula Ala.

1. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 12 decembrie 2017, s-a respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către avocatul Zadorojnîi Andrei în numele inculpatei Pitula Ala, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2017, în cauza penală privind-o pe Pitula Ala Xxxxx, cu menținerea deciziei atacate.

2. Nu am susținut această soluție, fapt pentru care formulez o opinie separată în baza următoarelor motive.

3. Sunt de acord cu ceea ce se menționează la punctele 1-6 din partea descriptivă a deciziei Colegiului penal lărgit a Curții Supreme de Justiție din 12 decembrie 2017.

4. Judecând recursul ordinar raportat la materialele cauzei și la motivele invocate, am considerat că recursul trebuia admis, cu casarea sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, din 5 mai 2017 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2017, cu dispunerea achitării inculpatei Pitula Ala Xxxxx, pentru că fapta nu este prevăzută de legea penală. De asemenea, în conformitate cu art. 387 alin. (2) pct. 2) din Codul de procedură penală, instanța nu trebuia să se pronunțe cu privire la acțiunea civilă.

5. Prima instanță a constatat următoarea stare de fapt: „*Pitula Ala, la 25 martie 2013 aflându-se pe str. B.Voievod 2, mun. Chișinău, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul acordării unui împrumut, fiind conștientă că nu î-și v-a onora obligațiunile asumate, a însușit de la Lipădatu Valentina mijloace bănești în sumă de 4 000 euro și 1 000 dolari SUA, astfel cauzând cet. Lipădatu Valentina Mihai, o daună considerabilă în sumă de 77 025,60 lei*”. Aceste circumstanțe au fost reținute și de către instanța de apel, cu același text în fapta constatată în decizia atacată (f.d. 230, vol. I). Acțiunile menționate au fost încadrate de către prima instanță sub art. 190 alin. (2) lit. c) din Codul penal, ca escrocherie, adică o dobândire ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

În acest context, menționez că art. 190 din Codul penal prezumă că dobândirea ilicită a bunurilor trebuie înfăptuită prin înșelăciune sau prin abuz de încredere, elemente care i-au fost incriminate inculpatei.

Sub acest aspect, reiterez că latura obiectivă a escrocheriei se manifestă prin dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere. Astfel, elementul material se realizează prin acțiunea de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane, fiind întregit cu altele două, conținute în textul normei de incriminare - înșelăciune sau abuz de încredere.

Prin dobândire ilicită a bunurilor legislatorul prezumă un act opus celui licit, efectuat cu rea-credință, prin care făptuitorul obține (pentru sine sau pentru altul) transmiterea voită în proprietate, posesiune sau detenție a bunului mobil sau imobil, a altor valori străine sau a dreptului asupra acestora.

Înșelăciunea întrunește variante (metode), procedee și tehnici de operare ale făptuitorului cum ar fi : denaturarea informațiilor despre sine, despre apartenența de organizație și posibilitățile financiare; dezinformarea victimei cu privire la marfă, etc.; ascunderea unor informații, fapte, împrejurări obligatorii a fi comunicate victimei ș.a..

Abuzul de încredere are la bază relațiile interpersonale stabilite între făptuitor și victimă, care la rândul lor au ca suport relații de prietenie, de serviciu, de afaceri etc. care, cunoscând o anumită evoluție și având amprenta încrederii, sunt exploatare cu rea-voință de potențialul escroc la realizarea rezoluției infracționale.

Prin oricare dintre cele două modalități - înșelăciunea sau abuzul de încredere, care în realitate se pot suprapune, făptuitorul induce victima în eroare, îi creează o falsă reprezentare a realității, indiferent de mijloacele utilizate, pentru a realiza transmiterea voită, sub incidența sa ori a altei persoane, a bunului sau dreptului asupra lui, ce aparține celui supus manoperelor frauduloase.

Pentru existența infracțiunii de escrocherie este necesar ca victima să fi fost indusă în eroare și să fi ajuns la o reprezentare greșită a unei situații sau împrejurări la momentul dobândirii.

Posibilitatea ca un mijloc sau o metodă să inducă în eroare depinde și de personalitatea victimei, de gradul de instruire, de educație, de mediul din care provine, de starea psihică în care se găsea în momentul săvârșirii faptei etc.

Latura subiectivă a infracțiunii se manifestă prin intenție directă.

Consider că între inculpata Pitula Ala și partea vătămată Lipădatu Valentina există un raport juridic civil, fapt care atrage în mod incontestabil achitarea inculpatei, pentru că fapta nu este prevăzută de legea penală, așa cum prevede art. 390 alin. (1) pct. 4) din Codul de procedură penală. Astfel, între părți au existat relații civile, nefiind dovedită latura obiectivă și subiectivă a infracțiunii de escrocherie, iar litigiile dintre acestea urmau a fi soluționate într-un proces civil.

Consider că în cazul unui împrumut, abuzul de încredere nu se poate săvârși decât în situația unui contract de comodat (împrumut cu folosință), iar nu și pentru un împrumut de consumație (mutuum), care privește bunuri consumptibile, inclusiv sume de bani, pentru care se transmite o dată cu bunurile și dreptul de proprietate

asupra acestora, fapt care determină, în cazul refuzului restituirii la scadență a împrumutului, nașterea unui litigiu civil. Ca atare, în speță nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie prin abuz de încredere sau înșelăciune, prevăzută de art. 190 din Codul penal, acțiunea inculpatei Pitula Ala, reprezentând o simplă neexecutare a convenției scrise (recipisa), neexistând fapta penală incriminată de art. 190 din Codul penal, ci existînd o faptă care nu este prevăzută de legea penală. Totodată, conform art. 1 al Protocolului nr. 4 adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 04.11.1950, este interzisă privarea de libertate pentru datorii, fiind invocat că *„nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală”*.

Potrivit prevederilor art. 26 alin. (3) din Codul de procedură penală, judecătorul nu trebuie să fie predispus să accepte concluziile date de organul de urmărire penală în defavoarea inculpatului sau să înceapă o judecată de la ideea preconcepută că acesta a comis o infracțiune ce constituie obiectul învinuirii.

Sarcina prezentării probelor învinuirii îi revine procurorului. Conform prevederilor art. 8 din Codul de procedură penală, persoana acuzată de săvîrșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atît timp cît vinovăția sa este dovedită, în modul prevăzut de Codul de procedură penală, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia trebuie să-i fie asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu este constatată printr-o hotărîre judecătorească de condamnare definitivă. Nimeni nu este obligat să-și dovedească nevinovăția.

Concluziile despre vinovăția persoanei nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, conform prevederilor art. 8 din Codul de procedură penală, se interpretează în favoarea bănuitului, a învinuitului sau a inculpatului.

Potrivit principiilor generale ale procesului penal, în cadrul procesului penal trebuie verificate de către procuror și de către instanțele de judecată toate probele acumulate, atît cele de acuzare, cît și cele ce dezvinovătesc persoana.

Contrar acestor prevederi legale, instanța de apel a dat prioritate și a considerat veridice declarațiile martorilor acuzării Doicu Ludmila și Raiu Tamara, încadrînd acțiunile inculpatei în baza legii penale, fără a le analiza în coroborare cu alte probe prezentate și fără a exclude dubiile existente.

Trebuie reținut că probele examinate și verificate în ședința instanței de apel confirmă faptul că Lipădatu Valentina i-a transmis cu titlu de împrumut pe una săptămîni suma de 4000 euro și 1000 dolari SUA, fapt care a fost recunoscut de inculpată semnînd recipisa. (f. d. 52, vol. I)

Totodată, recipisa întocmită nicidecum nu confirmă că Pitula Ala la momentul intrării în stăpînirea banilor, a urmărit scopul sustragerii și nu avea intenția să-și onoreze angajamentul asumat. Recipisa din 5.08.2013 a fost întocmită exact pentru

garantarea executării obligației de împrumut, asumate anterior, care încă o dată vine să confirme faptul că inculpata nu a înșelat-o și nici nu a abuzat de încredere la momentul primirii banilor cu împrumut pentru organizarea nunții fiului ei.

Consider că sumele în valută de 4000 euro și 1000 dolari SUA au fost obținute perfect legal, prin acord de împrumut, banii fiind cheltuiți anume pentru organizarea și petrecerea nunții, unde partea vătămată a fost mama nănașului, iar inculpata - soacra mare.

Inculpata nu neagă că îi este datoare d-nei Lipădatu Valentina, însă declară că nu poate să achite suma întreagă.

Instanțele nu scot în evidență acțiuni ale inculpatei Pitula Ala (fapte concrete) de creare a unei false reprezentări, nu se arată nici sensul acestei reprezentări greșite a părții vătămate. Este un absurd, or, părțile sunt cunoscuți mult timp, fiind de naționalitate romi, care trăiesc în comunitatea mai apropiată și cunosc bine situația reală. Inculpata Pitula Ala organiza nunta pentru fiul său și a cerut cu împrumut de la partea vătămată, Lipădatu Valentina, care era mama nănașului 4000 euro și 1000 dolari SUA.

Pitula Ala nu a negat datoria, ci a avut mai multe întâlniri cu Lipădatu Valentina, peste mai bine de 2 luni eliberându-i o recipisă despre împrumut, iar Lipădatu Valentina a acceptat această recipisă. Fiind interogată ca învinuită (f. d. 58, vol. I), inculpata Pitula Ala a declarat că „*Datoria m-am înțeles s-o restitui după nuntă. Deoarece cheltuielile pentru nuntă s-au adevărit de a fi mai mari, ca ceea ce au câștigat tinerii, am rugat-o pe Lipădatu Valentina să-mi mai dea răgaz pînă la 1 septembrie. Din cauza sănătății și a cheltuelei banilor pentru tratamente medicale am rugat-o pe Lipădatu Valentina să mai aștepte pînă la sfîrșitul lunii mai, cînd eu cu frații o să vindem casa care ne-a rămas ca moștenire de la mama noastră*”.

Mai mult, instanțele au stabilit eronat faptele denaturate de pretinsa parte vătămată Lipădatu Valentina, care a dat declarații controversate în ceea ce privește locul în care au fost transmiși banii, precum și modul transmiterii : în rate sau toți odată. Partea vătămată a declarat că banii i-au fost oferiți d-nei Pitula Ala pentru organizarea nunții. 4000 Euro au fost dați de ea acasă, către fiica Doicu Rada, pe str. Alba Iulia, nr. 148 (sect. Buiucani), însă conform rechizitoriului, copiat ulterior de instanțele inferioare, banii au fost dați în sect. Rîșcani str. B.Voievod, nr. 2, adresa pe care nu o cunoaște nimeni din cei audiați în cauză. Partea vătămată a mai declarat că la o săptămână deja după nuntă, ea, Lipădatu Valentina, nu i-a dat inculpatei 1000 dolari SUA, ci lăutarilor, adică ginerelui ei, Raiu Roman, care fiind lăutar la nuntă, a cerut să fie remunerat pentru serviciul prestat cu suma de 1000 dolari SUA.

Astfel, în circumstanțele menționate și analizând în ansamblu toate materialele cauzei penale, consider că nu au fost administrate probe suficiente și verosimile, care ar demonstra faptul comiterii de către Pitula Ala a infracțiunii de escrocherie, în acest sens nefiind probată intenția acesteia de dobândire ilicită a bunurilor altei

persoane prin înșelăciune sau prin abuz de încredere, care constituie latura subiectivă a acestei infracțiuni.

În același timp, cazul constituie un litigiu de ordin civil, care urmează a fi soluționat de către instanța de judecată. Din prevederile art. 10 alin. (1) din Codul civil rezultă că apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară civilă.

Potrivit prevederilor art. 11 lit. e) și g) din Codul civil, apărarea dreptului civil se face prin impunerea la executarea obligației în natură și prin repararea prejudiciilor. Drepturile subiective civile ale părții vătămate au o natură civilă și prin urmare apărarea lor urma să se realizeze pe calea intentării unei acțiuni civile în ordinea și modul prevăzute de Codul de procedură civilă.

Totodată, este inadmisibil ca un drept subiectiv civil să fie apărat prin intermediul altor autorități sau organe de ocrotire a normelor de drept decât instanța de judecată, art. 10 alin.(1) din Codul civil fiind o normă imperativă, care nu conține nici un fel de derogări în acest sens.

Reiterez faptul că, esențial pentru soluționarea acestui caz este imperativul interzicerii privării de libertate pentru datorii, prevăzut de articolul 1 din Protocolul nr. 4 adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 4.11.1950, în vigoare pentru Republica Moldova din 12.09.1997.

Prin urmare, consider că instanțele de judecată trebuiau să pronunțe o hotărâre privind achitarea inculpatei de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii de escrocherie, pe motiv că fapta inculpatei nu este prevăzută de legea penală.

Din aceste motive, am propus soluția de admitere a recursului ordinar declarat, cu casarea sentinței Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, din 5 mai 2017 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2017, cu dispunerea achitării inculpatei Pitula Ala Xxxxx de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (4) din Codul penal, din motiv că fapta ei nu este prevăzută de legea penală.

Judecător

Timofti Vladimir